

האוניברסיטה מתגייסת להצלת השפות היהודיות

באוניברסיטת חיפה מבקשים מהציבור לשלוח סרטונים של בני הדור המבוגר כשהם מספרים על חייהם בשפות היהודיות הייחודיות שבהן הם דיברו בתפוצות. עד כה נאספו במסגרת המיזם שנקרא "לשון הבית" כ-500 קטעים ב-15 שפות שונות

6.8.18 11:33

מאת: שושן מנולה

אוניברסיטת חיפה מבקשת את עזרת הציבור בסיוע להצלת לשונות יהודיות מהיעלמות. זהו מיזם חדש שנקרא "לשון הבית" ובראשו עומדת פרופ' יהודית הנשקה מהחוג ללשון עברית באוניברסיטה וחברת האקדמיה ללשון עברית, ובאמצעותו מקווים יוזמיו להגיע ללשונות יהודיות של תפוצת מדינות ערב. בהודעה לציבור שפרסמה האוניברסיטה נכתב: "מי שיכול לעזור במיזם החשוב הזה זה אתם, טלפון נייד וסבא וסבתא משתפי פעולה". המודעה מסבירה שהציבור מתבקש לצלם את הסבים, את הסבתות ואת ההורים "מספרים סיפורים ומתארים את חייהם בשפת המקור שלהם". הקטעים יעלו לאתר הפרויקט וכך השפה תשתמר, אומרים באוניברסיטה, ומוסיפים שמכיוון שמדובר במיזם אקדמי יאפשרו הקטעים כר פורה למחקר אקדמי על השפה ובעיקר על התרבות שהיא משקפת. הנשקה: "בכל התפוצות השונות פיתחו היהודים לשון ייחודית משלהם המבוססת על השפה המקומית. כעת, כשדוברי השפה כבר בגיל מבוגר, שפות אלה עומדות על סף הכחדה. השפות הללו אוגרות בתוכן עושר תרבותי עצום של הקהילות היהודיות בתפוצות, והיעלמותן תביא להיעלמות של רבדים תרבותיים עמוקים שלא תועדו בשום מקום."

פרופ' יהודית הנשקה

לדבריה של הנשקה, כולם מכירים את היידיש – שפת היהודים של מזרח אירופה – שהיתה על סף הכחדה וזכתה בשנים האחרונות להכרה ואף לעדנה מהדור הצעיר. העלייה לישראל, כור ההיתוך והמעבר לדיבור בעברית הביא לכך שמי שממשיכים לדבר בשפות שנוצרו בתפוצות הם בעיקר בני הדור המבוגר שכדרך הטבע עובר מהעולם.

התרבות היהודית בתפוצות תמיד היתה תרבות שבעל פה. חלק ניכר מהסיפורים, מהמסורות, מהשירים ומהאגדות סופרו בעל פה. מהבחינה הזו, השפה שבה הם דיברו היא ה-DNA של תרבותם. "ככל שנצליח לאסוף יותר סיפורים כך נצליח לקבל יותר מידע על התרבויות היהודיות המפוארות הללו", אומרת הנשקה. עד כה נאספו באוניברסיטה כ-500 קטעים מצולמים מ-15 שפות שונות שתועדו על ידי עוזרי מחקר ומתנדבים, ובאוניברסיטה מבקשים לקבל מידע לפחות מעוד שבע תפוצות שונות.